

A KKV Körkép a Figyelő, a Gazdaság- és Vállalkozáskutató Intézet (GVI) és a Volksbank közös kutatása, amely azt tűzte ki célul, hogy negyedéves rendszerességgel, vállalati empirikus adatfelvétellel alapozva vizsgálja és elemezze a magyarországi kis- és közepes vállalati szektor üzleti helyzetét, kilátásait és az ezeket befolyásoló tényezőket. A mintát úgy alakítottuk ki, hogy a KKV Körképben felmért – legalább 20 főt foglalkoztató – cégek gazdasági súlyuk és foglalkoztatottságban játszott szerepük szerint megfelelően reprezentálják a magyar KKV szektort alkotó vállalatokat, így a felvétel alapján kapott eredmények általánosíthatók a 20-249 főt foglalkoztató cégek egészére. A tizenkilencedik felvételre 2009. júliusában került sor, ekkor 300 cég vezetője válaszolt telefonon a kérdezőbiztosok által feltett kérdésekre.

A minden negyedévben ismétlődő kérdéseken túl idén júliusban a vállalkozások banki hiteleiről, valamint a gazdasági válságra adott vállalati reakciókról kérdeztük a vállalatvezetőket.

A megkérdezett vállalatok 61,1%-ának van valamilyen banki hitele, és 21%-uk érdeklődött bankban a hitelfelvétel lehetősége iránt az elmúlt fél évben. E vállalatoknak több mint fele meg is kapta a hitelt, 23,8%-uk igényelt, de nem kapott hitelt, 20,6%-uk pedig (az informálódás után) végül nem igényelt hitelt, mivel nem volt szüksége rá, vagy kedvezőtlennek ítélte a feltételeket. A vállalatok 31%-ának csak forinthitele van, 15%-ának csak devizahitele és 15%-uknak mindkettő.

A kis- és közepes vállalkozások 2009 első félévében számos módon igyekeztek védekezni a gazdasági válság számukra kedvezőtlen hatásai ellen. 77,5%-uk igyekezett új piacokat keresni, 62,4%-uk csökkentette, vagy befagyasztotta munkavállalói bérét és 54,7%-uk leépítette a vállalat által ideiglenesen nélkülözhető szolgáltatásokat. Elbocsátásra a vállalatok 47,1%-ánál került sor.

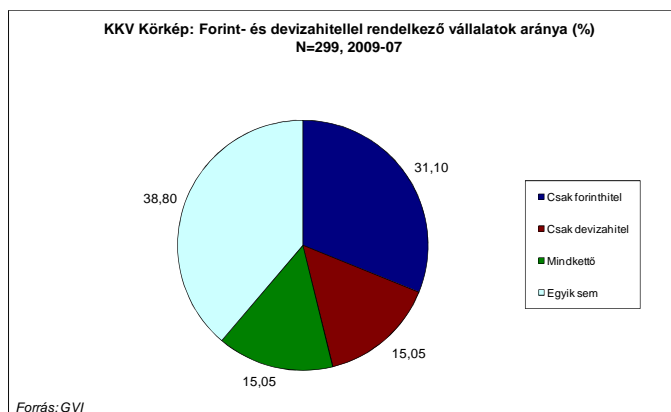
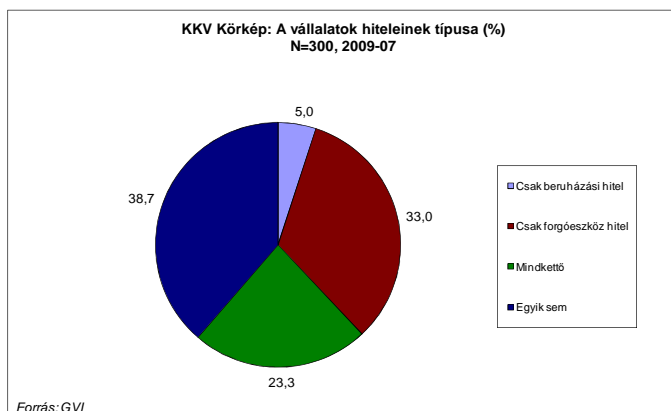
A gazdasági válság és a vállalatok

A 2009. júliusi adatfelvétel során a minden felvételben szereplő és a rendszeresen visszatérő kérdések mellett további, aktuális kérdéseket is feltettünk a vállalatoknak. Megkérdeztük, hogy vannak-e banki hiteleik, és ha igen, ezek milyen típusúak, valamint mennyire nehezítette meg a gazdasági válság hitelfelvételeiket. Ezen kívül arra is rákérdeztünk, hogy milyen intézkedéseket alkalmaztak az elmúlt fél évben a válság – működésükre gyakorolt – kedvezőtlen hatásainak kivédésére, és milyeneket terveznek alkalmazni a következő fél évben.

A vállalatok banki hitelei

A megkérdezett vállalatok 61,1%-ának van valamilyen banki hitele. A legmagasabb azoknak a vállalatoknak az aránya, amelyek csak (egy évnél rövidebb futamidejű) forgóeszközhitellel rendelkeznek (33%). Csak beruházási hitellel a vállalatoknak mindössze 5%-a rendelkezik, míg 23,3%-uknak mindkét típusú hitele van.

A tulajdoni viszonyokat megvizsgálva azt figyelhetjük meg, hogy a tisztán külföldi tulajdonban levő cégek esetében fordul elő a leggyakrabban, hogy egyik típusú banki hitellel sem rendelkeznek (65%). A tisztán hazai kézben levőknél 34% ez az arány, a részben külföldi tulajdonban levőknél pedig 30%. Ennek oka lehet az, hogy külföldi anyavállalattal rendelkező cégekről van szó, amelyek anyavállalatuktól is hitelhez juthatnak, így nincs szükségük banki hitelre.

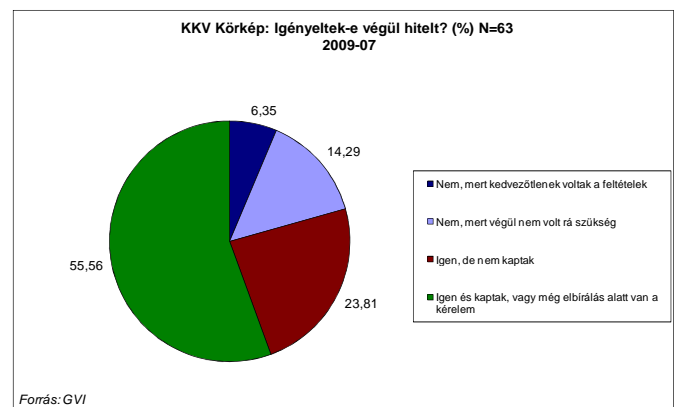
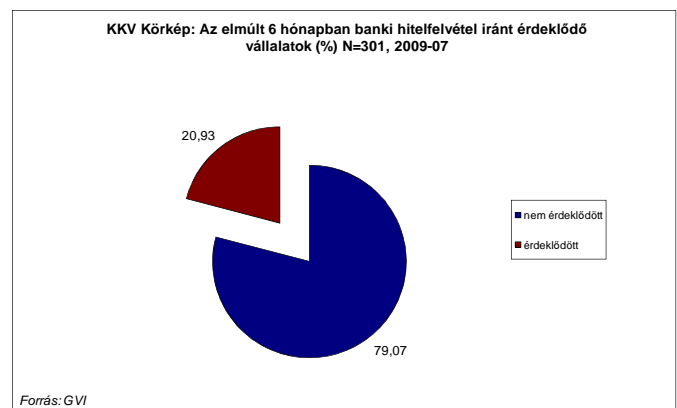
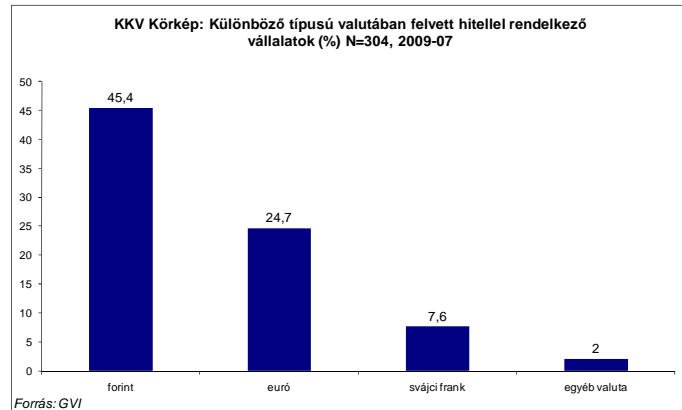
Vállalatméret szerint vizsgálva a vállalatok hiteleinek típusát azt láthatjuk, hogy a legnagyobb vállalatok körében fordul elő leggyakrabban az is, hogy semmilyen hitelük nincs (41,2%), és az is, hogy mind forgóeszköz-, mind beruházási hittel rendelkeznek (30,7%). A 20 és 49 fő közötti vállalatok esetében 38,2% és 18,6% a megfelelő arányok, az 50-99 munkavállalót foglalkoztatók körében pedig 35,7% és 19%.

Exporthányad szerint vizsgálva a hiteleket azt látjuk, hogy közel azonos arányban rendelkeznek különböző típusú hitekkel a vállalatok, egyedül a termelésüknek legfeljebb 50%-át exportáló vállalatok körében figyelhetünk meg jelentősebb eltérést az átlagos értékektől: e vállalatok körében gyakoribb, hogy csak forgóeszközhitelük van (40,8%). A nem exportáló és a termelésüknek legalább felét exportáló vállalatoknál ez az arány 28,7%. A hittel nem rendelkező vállalatok arányában is eltérést figyelhetünk meg: a kizárólag hazai piacra termelőknél 44,5% e cégek aránya, a termelésük nagy részét exportálóknál 42,9%, míg a termelésüknek legfeljebb felét exportáló vállalatoknál ez az arány csak 29,1%.

A gazdasági ágak szerinti bontás alapján azt mondhatjuk, hogy a gazdasági szolgáltatások területén működő cégek között a leggyakoribb, hogy nincsen hitelük (55,2%), csak beruházási hitelt a feldolgozóiparban alkalmaznak a leggyakrabban (7,3%), csak forgóeszközhitelt az építőiparban (40,9%), mindkét típusú hittel pedig a kereskedelem területén működő vállalatok rendelkeznek a leggyakrabban (28,4%).

Forinthittel a vállalatok 45,4%-a rendelkezik, euróhitellel 24,7%-uk, svájci frankban felvett hittel 7,6%-uk, egyéb valutában felvett hittel pedig csupán 2%-uk. E vállalatok között természetesen átfedések is vannak, mivel egy vállalatnak többféle hitele is lehet. Összességében a vállalatok 31%-ának csak forinthitele van, 15%-ának csak devizahitele és 15%-uknak mindkettő.

A gazdasági válság egyik kedvezőtlen hatása a vállalatokra nézve, hogy nehezebben jutnak banki hitelhez, és ha kapnak is, magasabb kamatok mellett jutnak hozzá, mint korábban. A megkérdezett vállalatok 21%-a érdeklődött bankban a hitelfelvétel lehetősége iránt az elmúlt fél évben. E vállalatoknak több mint fele meg is kapta a hitelt, 23,8%-uk igényelt, de nem kapott hitelt, 20,6%-uk pedig végül nem igényelt hitelt az információszerzést követően, mivel nem volt szüksége rá, vagy kedvezőtlennek ítélte a feltételeket.

Lépések a válság kedvezőtlen hatásainak kivédésére

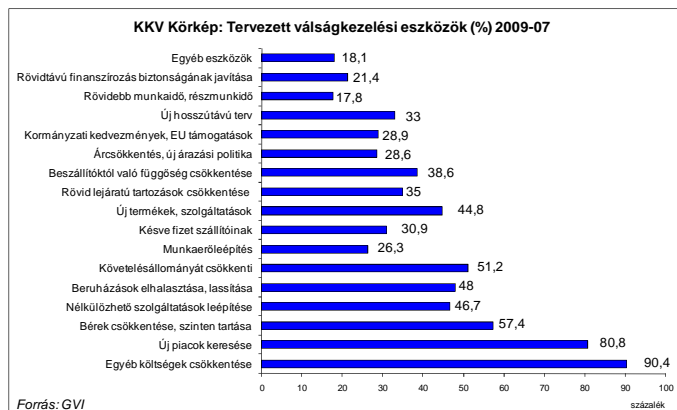
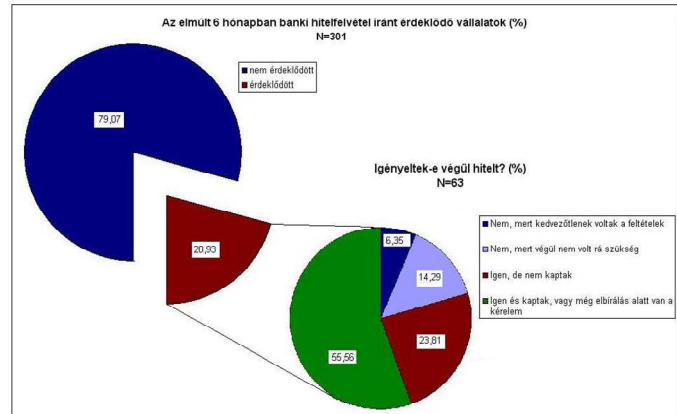
A válaszlehetőségek között felajánlott egyes válságkezelő eszközöket jelentősen eltérő arányban jelölték meg – általuk alkalmazottként – a megkérdezett vállalatok. Míg a több intézkedést magában foglaló „egyéb költségek csökkentése” válaszlehetőséget a vállalatok 95,3%-a választotta ki, és a második leggyakoribb lehetőséget, az új piacok keresését 77,5%-uk, a rövid távú finanszírozás biztonságának javításával csak a vállalatok 20,5%-a élt.

A gyakrabban alkalmazott eszközök közé tartozik még a bérek csökkentése vagy befagyasztása, a beruházások elhalasztása vagy ütemük lassítása, a követelésállomány csökkentése és a nélkülözhető szolgáltatások leépítése. Csak ezek után következik a sorban az elbocsátás, amelyet a vállalatok 47,1%-a talált szükségesnek a felvétel előtti fél évben. Ez jelezheti, hogy a munkaerő-leépítés nem feltétlenül az első eszköz, amihez a vállalatok nyúlnak, ha lépéseket kénytelenek tenni csökkenő keresletük ellensúlyozására.

A júliusi felvétel során nem csak arra kérdeztünk rá, hogy a vállalatok az elmúlt 6 hónapban milyen intézkedésekkel kezelték a gazdasági válság kedvezőtlen hatásait, hanem arra is, hogy melyeket tervezik alkalmazni a jövőben. A megkérdezettek sokszor azonosan válaszoltak a múltira és a jövőre vonatkozóan, de találhatunk 6 olyan válságkezelő intézkedést is, amelyek esetében legalább 10% volt azon vállalatok aránya, amelyek vagy 1.) alkalmaztak már egy eszközt, de a jövőben nem tervezik, vagy azoké, 2.) amelyek bár nem alkalmazták még, de a következő fél évben tervezik ezt.

Az elbocsátás esetében a felvétel során megkérdezett vállalatok 25,9%-a válaszolta azt, hogy már sor került erre a lépésre, de a jövőben nem tervezik ezt. Az átmenetileg nélkülözhető szolgáltatások leépítése esetében 12,7% ez az arány, a bérek szinten tartásánál 11,7%, a szállítóknak késve fizetés esetében 10,3%. Ezek az eszközök mind a kiadáscsökkentést szolgálják, így valószínűleg van a kis- és középvállalkozásoknak egy olyan csoportja, amelyek ezekkel az eszközökkel már megoldották legsürgetőbb problémáikat, és a jövőben reményeik szerint már nem fognak ezekre szorulni.

Fordított a helyzet a kormányzati kedvezmények és EU-támogatások igénybevételénél és az új hosszú távú terv készítésénél. Az előbbi esetben 10%, az utóbbiban 10,2% azok aránya, akik eddig nem alkalmazták, de a következő 6 hónap során tervezik ezt a lépést. Ez valószínűleg arra utal, hogy ezeket az eszközöket a vállalatok egy köre nem alkalmazta azonnal, ahogyan problémáik felmerültek, mivel vagy nem volt rá lehetőségük (például a támogatások esetében), vagy csak később ismerték fel e lépések jelentőségét.

Makrogazdasági tendenciák: gazdasági előrejelzések 2010-re

Az Európai Bizottság 2009 őszi gazdasági előrejelzése szerint az EU gazdasága 2009 második felében már maga mögött hagyja a recessziót, de a GDP így is 4 százalékkal csökken az év egészében. Az elemzők fokozatos élénkülésre számítanak: 2010-re 0,75 százalékos, 2011-re pedig 1,5 százalékos GDP-növekedést jósolnak. Előrejelzésük szerint az EU exportjának volumene csak fokozatosan áll helyre a válság után, a hazai kereslet pedig továbbra is jelentős korlátozó tényezővel kerül szembe.

A müncheni Ifo gazdaságkutató intézet, a francia statisztikai hivatal (INSEE) és az olasz ISAE gazdaságkutató intézet közös gazdasági előrejelzése szerint az eurózóna gazdasága 2009 második negyedében stabilizálódott, ennek ellenére a kutatók csak igen enyhe növekedésre számítanak 2009 második felére és 2010 elejére vonatkozóan. A szakértők úgy látják, a foglalkoztatási kilátások romlanak, a növekvő munkanélküliség pedig a nominális bérek csökkenéséhez vezet 2010-ben, mely az élénkülő inflációval együtt tovább gyengíti a háztartások vásárlóerejét.

Az OECD novemberi elemzése lefelé módosította a magyar nemzeti össztermék 2009-es alakulására vonatkozó előrejelzését, így prognózisuk szerint idén 6,9 százalékkal eshet vissza a magyar GDP. 2010-re 1 százalékos csökkenést, 2011-re pedig 3,1 százalékos bővülést várnak a külpiaci élénkülés és a javuló hitelfeltételek hatására.

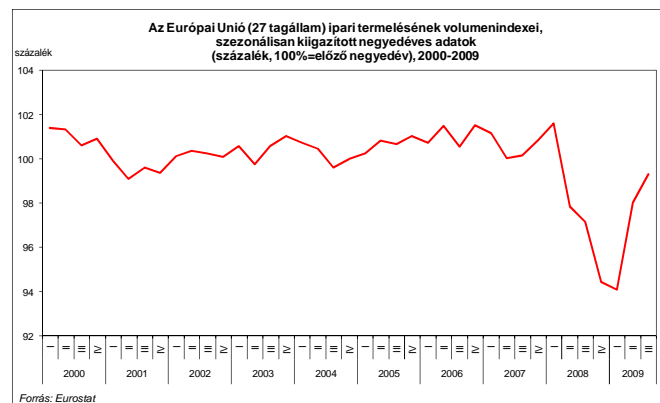
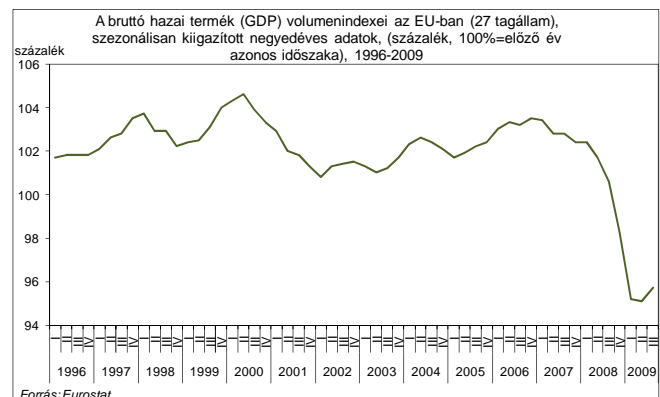
Az IMF szerint javultak Magyarország jövő évi kilátásai a korábbi előrejelzéshez képest és az idei 6,7 százalékos gazdasági visszaesés jövőre 0,6 százalékosra lassul. Az IMF kutatói szerint a magyarországi recesszió (2008 ősztől számítva) legalább másfél évig fog elhúzódni.

Az Európai Bizottság előrejelzése szerint 2009-ben 6,5 százalékkal csökken a magyar GDP. A prognózis szerint 2010-ben már csak fél százalékos csökkenés várható, 2011-ben pedig a növekedés 3,1 százalékos lehet. A munkanélküliségi arányt 2009-ben 10,5, jövőre 11,3 százalékra jósolja a Bizottság, míg az inflációt 2009-ben 4,3, 2010-re vonatkozóan pedig 4 százalékosra.

Az európai gazdaságra vonatkozó előrejelzések

Az Európai Bizottság 2009 őszi gazdasági előrejelzése szerint az Európai Unió gazdasága 2009 második felében kiemelkedik a recesszióból, bár a GDP csökkenése az év egészében még mindig körülbelül 4 százalékot tesz ki. 2010-ben fokozatos élénkülés várható, az előrejelzés szerint a GDP növekedése ekkor háromnegyed százalékos, majd 2011-ben mintegy másfél százalékos lesz. A gazdasági tevékenység rövid távú élénkülése a külső környezet és a pénzügyi feltételek javulásának, valamint a jelentős költségvetési és monetáris politikai intézkedések végrehajtásának az eredménye.

Mivel a rövid távon javuló uniós és globális kilátások részben átmeneti tényezőkből erednek, és ezek hatása 2010 folyamán valószínűleg gyengülni fog, a gazdasági mutatók valószínűleg kissé visszaesnek jövőre. Az előrejelzés időszakában az EU exportjának növekedése várhatóan csak fokozatosan szilárdul meg, a hazai kereslet pedig továbbra is számos korláttal kerül szembe. Az előrejelzés szerint 2011-ig nem várható a beruházások élénkülése az alacsony kapacitáskihasználtság, a viszonylag gyenge keresleti kilátások, a visszafogott jövedelmezőség-növekedés és a még mindig mérsékelt hitelbővülés miatt. Bár a lakossági fogyasztás a válság idején stabilizáló tényezőnek bizonyult, a következő időszakban ez várhatóan csökkenni fog, mivel a háztartások nem növelhetik hitelfelvételüket, és a munkaerőpiaci kilátások továbbra is rosszak. Így az előrejelzés szerint a kezdeti fellendülés után a GDP-növekedés az EU-ban és

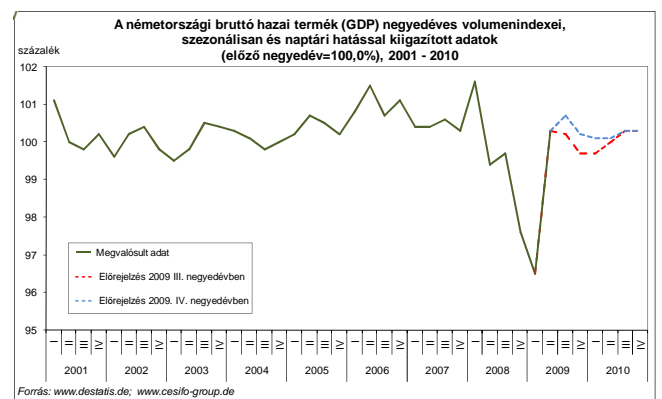
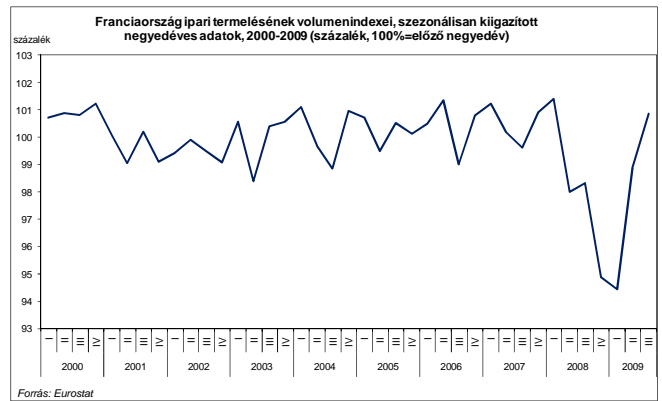
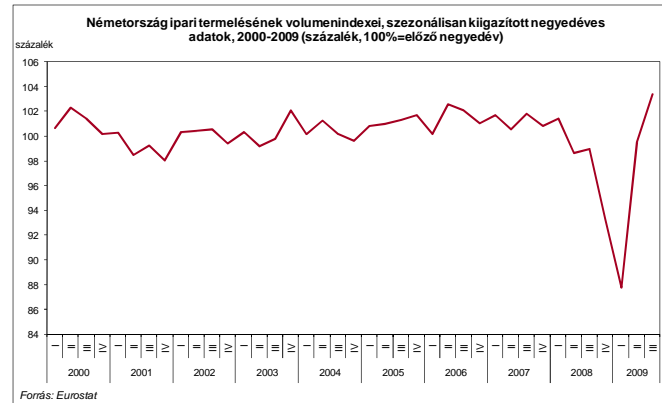
az euróövezetben kissé csökken, majd 2010 második felében és azt követően újra erőre kap.

Bár az EU munkaerőpiaca – a rövid távú szakpolitikai intézkedések, a korábbi reformok és néhány tagállamban az aktív munkaerő tudatos megtartása következtében – a vártnál ellenállóbbnak bizonyult a válsággal szemben, az elkövetkező negyedévekben nagyobb arányú leépítésre számítanak a szakértők. Az Európai Bizottság előrejelzése szerint 2009-ben az Európai Unió belül a foglalkoztatás körülbelül 2,25 százalékkal zsugorodik, majd 2010-ben mintegy 1,25 százalékos további csökkenés várható, ezután 2010 végén és 2011-ben – az élénkülés megszilárdulásával – fokozatosan stabilizálódhat a mutató.

A jelenleg rendkívül alacsony infláció várhatóan növekedni fog az EU-ban és az eurózónában, de az előrejelzés időszakában visszafogott marad. Az előrejelzések szerint az infláció 2010-ben átlagosan valamivel 1 százalék fölött lesz, 2011-ben pedig körülbelül másfél százalékot ér el mind az EU-n, mind az euróövezeten belül. Miközben az emelkedő nyersanyagárak valószínűleg felfelé irányuló nyomást fejtenek ki, a lanyha gazdaság és a gyenge bérnövekedés tompítja az inflációt.

A müncheni Ifo gazdaságkutató intézet, a francia statisztikai hivatal (INSEE) és az olasz ISAE gazdaságkutató intézet közös gazdasági előrejelzése szerint az eurózóna gazdasága 2009 második negyedévében stabilizálódott. A kedvező tendencia mögött a nemzetközi kereskedelem fellendülése és a belső fogyasztás – állami beavatkozások következtében – megnövekedett volumene áll. A kutatóintézetek 2009 harmadik negyedévére 0,4 százalékos, a negyedik negyedévre és 2010 elejére pedig 0,2 százalékos, igen enyhe növekedésre számítanak. A szakértők prognózisa szerint az ipari termelés stabilizálódni fog a következő hónapokban, de a gyenge belső kereslet továbbra is éreztetni fogja negatív hatását. 2009 harmadik negyedévére az ipari termelés 0,1 százalékos növekedését prognosztizálják, a negyedik negyedévre és 2010 első negyedévére pedig stagnálást valószínűsítenek. A kutatók előrejelzése szerint a beruházások volumene kisebb ütemben ugyan, de tovább fog csökkenni a következő hónapokban. Ennek oka egyrészt az alacsony kapacitáskihasználtság, másrészt a normalizálódott pénzpiaci helyzet ellenére még mindig szigorú hitelkondíciók.

A GDP jelentős visszaesése igen negatívan hatott az eurózóna foglalkoztatottságára, és a kutatók a következő időszakra is hasonlóan borús tendenciát jósolnak: az üzleti felmérések adatai romló foglalkoztatási kilátásokat mutatnak. A növekvő munkanélküliség várhatóan a nominális bérek csökkenéséhez vezet 2010-ben, mely a felélénkülő inflációval (2009 végére és 2010 első negyedévére 1 százalékos átlagos inflációra számítanak a szakértők) együtt tovább gyengíti a háztartások vásárlóerejét. A prognózis szerint a lakossági fogyasztás

várhatóan 0,2 százalékkal fog nőni a harmadik negyedévben és 0,1 százalékos csökkenés várható az utolsó negyedévre, valamint stagnálás 2010 elejére.

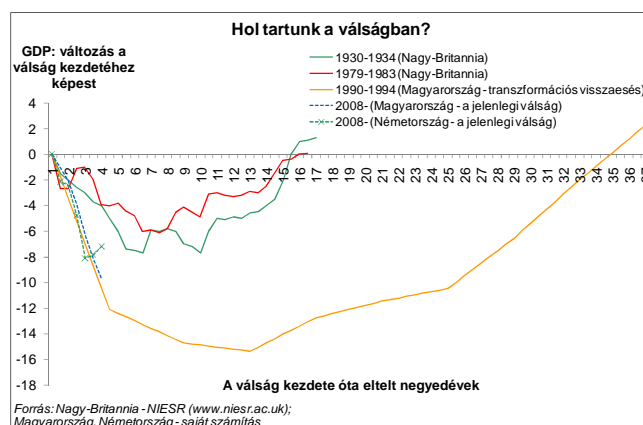
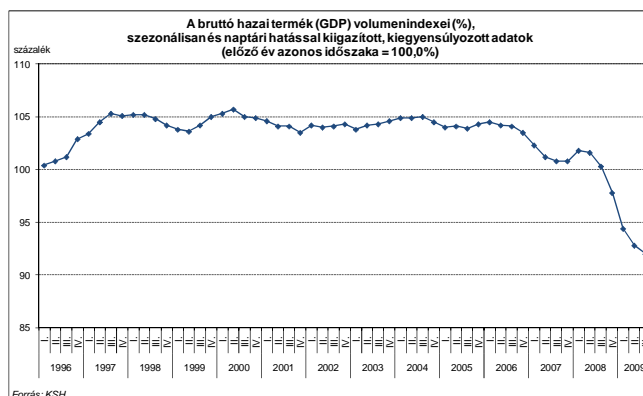
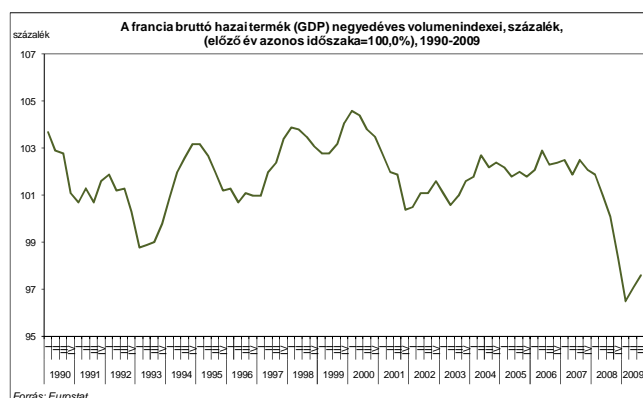
Az OECD novemberi elemzése szerint 2009 harmadik negyedévében megindult a kilábalás az utóbbi évtizedek legmélyebb válságából, de a 2008-as szintet csak 2011-ben éri majd el a nemzetközi gazdaság. Az OECD-tagországok összesített gazdasági teljesítménye az idei 3,5 százalékos csökkenés után jövőre már 1,9 százalékkal bővíthet. A jelentés kiemeli, hogy a 30 tagállam közül öt esetében – Magyarországon, Görögországban, Izlandon, Írországon és Spanyolországban – jövőre még nem indul be a növekedés. Az OECD elemzői szerint a közép-kelet-európai térség az euróövezetnél gyorsabban kapaszkodik ki a válságból, a régió gazdasága jövőre 0,9 százalékkal, 2011-ben pedig 1,7 százalékkal növekedhet, a kilábalásnak azonban határt szab a magas munkanélküliség és a költségvetési kiigazítás kényszere.

Forrás: Ifo (<http://www.cesifo-group.de>), ec.europa.eu, hvg.hu

A magyar gazdaságra vonatkozó előrejelzések

Az OECD elemzése lefelé módosította a magyar GDP 2009-es alakulására vonatkozó előrejelzést. E szerint a júniusban jóslott 6,1 százalék helyett 6,9 százalékkal eshet vissza idén a magyar nemzeti össztermék, jövőre pedig 1 százalékos csökkenés várható éves szinten, a korábban jelzett 2,2 százalék helyett. 2011-ben már 3,1 százalékkal bővíthet a magyar gazdaság, a külpiaci élénkülés és a javuló hitelfeltételek hatására. 2011 végére az OECD előrejelzése szerint a magyar GDP növekedési üteme a 4,5 százalékot is megközelítheti. A magyarországi növekedést az erősödő külső kereslet és az üzleti beruházások fellendülése fogja táplálni és a növekedési potenciál javulásában fontos szerepet játszhat az adók áterelése a foglalkoztatásról a fogyasztás felé. Az OECD erre az évre 4,5 százalékos, 2010-re 4 százalékos éves inflációt prognosztizál, 2011-re pedig az MNB 3 százalékos inflációs céljának teljesülését várja. A munkanélküliség a jövő év átlagában a jelenlegi 10,3 százalékos szinten marad és 2011-ben 9,3 százalékos lesz.

Az IMF küldöttsége szerint javultak Magyarország jövő évi kilátásai a korábbi – 0,9 százalékos GDP-csökkenést jósló – előrejelzéshez képest és az idei 6,7 százalékos gazdasági visszaesés jövőre 0,6 százalékosra lassul. Az euróövezet gazdasági élénkülése növeli a magyar exporttermékek iránti keresletet, ezért a jövő év második negyedében pozitívrá fordulhat az előző negyedévhez viszonyító GDP-mutató. A magyarországi recesszió az IMF előrejelzése szerint 2008 harmadik negyedétől legalább másfél évig elhúzódik.

Az Európai Bizottság novemberben kiadott előrejelzése szerint 2009-ben 6,5 százalékos gazdasági visszaesés várható Magyarországon. A prognózis szerint 2010-ben éves szinten már csak fél százalékos GDP-csökkenés várható, 2011-ben pedig a növekedés 3,1 százalékos lehet. Az államháztartási hiány idén és jövőre valamivel 4 százalék fölött alakul a GDP-hez képest, messze az uniós átlag (6,9, illetve 7,5 százalék) alatt. A munkanélküliségi arányt az idén 10,5, jövőre 11,3 százalékra jósolja a Bizottság, míg az inflációt 2009-ben 4,3, jövőre pedig 4 százalékosra. A csökkenő reálbérek és a foglalkoztatásra vonatkozó növekvő bizonytalanság miatt a háztartások kiadásai a jövőre lezáródó hároméves időszakban összesen mintegy 10 százalékkal csökkennek.

Forrás: hvg.hu, index.hu

Nemzetközi tendenciák

A müncheni Ifo gazdaságkutató intézet német iparra és kereskedelemre vonatkozó bizalmi indexének értéke 2009 decemberében ismét emelkedett. A kedvező eredmény annak köszönhető, hogy a megkérdezett vállalatvezetők újfent elégedettebbek jelenlegi üzleti helyzetükkel, mint az elmúlt hónapban. Emellett a következő fél évre vonatkozó kilátásaik megítélése a novemberihez hasonló szinten maradt. A kutatók derűlátók a német gazdaság közeljövőbeli teljesítményével kapcsolatban. A francia statisztikai hivatal (INSEE) decemberi felmérésének eredményei – a novemberihez hasonlóan – azt mutatják, hogy a vállalatvezetők véleménye szerint a francia ipari konjunktúra stabilizálódik 2009 végén. Az INSEE üzleti bizalmi indexe hét hónapos emelkedés után immár második hónapja stagnál és továbbra is az októberben elért – hosszú távú átlagos értékéhez képest még mindig alacsony – szinten maradt.

Az Európai Unió gazdasága

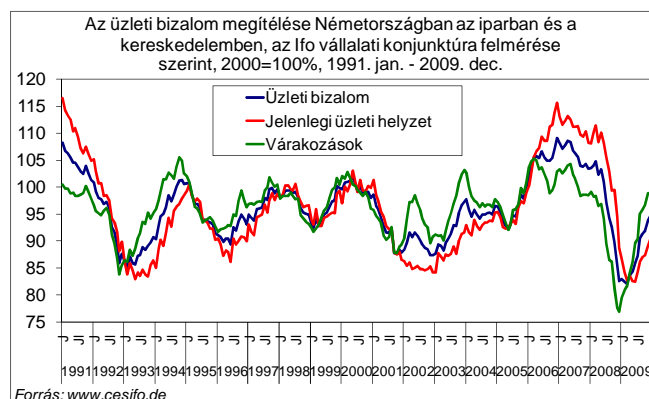
A müncheni Ifo gazdaságkutató intézet német iparra és kereskedelemre vonatkozó bizalmi indexe 2009 decemberében újfent emelkedést mutatott. A megkérdezett vállalatvezetők ismét azt jelezték, hogy jelenlegi üzleti helyzetük valamivel kedvezőbb, mint novemberben. A következő hat hónapra vonatkozó kilátások megítélése a novemberihez hasonló szinten maradt, az optimista és a borúlátó vélemények közel azonos arányban szerepelnek. A német szakértők véleménye szerint a tavaly télen bekövetkezett drámai összeomlás után ezek az eredmények bizakodásra adnak okot.

Az ipari vállalkozások körében az üzleti bizalom a novemberi emelkedés után ismét javulást mutat. A megkérdezettek kevésbé elégedetlenek jelenlegi üzleti helyzetükkel, mint az elmúlt hónapban. A javulás ellenére azonban még mindig rosszabb üzleti helyzetet jeleznek a vállalatvezetők, mint a 2001. szeptember 11-i terrortámadás után. A következő fél évre vonatkozó kilátások enyhén romlottak. Az exportáló vállalatok vezetői szerint exportlehetőségeik javulni fognak a következő hónapokban. Az ipari vállalatok létszám-gazdálkodási terveiben kisebb arányban szerepel a létszámcsökkentés, mint az elmúlt időszakban.

A kis- és nagykereskedelemben a bizalmi index értéke ismét emelkedett. A kiskereskedelemmel foglalkozó vállalkozások körében romlott a jelenlegi üzleti helyzet értékelése, viszont a következő fél évre vonatkozó várakozásaik kevésbé borúlátóak, mint novemberben. A nagykereskedők körében a jelenlegi üzleti helyzet megítélése jobb, mint az elmúlt hónapban volt, viszont a következő hat hónapra vonatkozó kilátásaik romlottak.

Az építőipar területén működő vállalatok körében enyhén javult az üzleti bizalmi index. A válaszadók kevésbé elégedetlenek jelenlegi üzleti helyzetükkel, mint novemberben, a közeljövő üzleti kilátásait tekintve viszont hasonlóan pesszimisták, mint az elmúlt hónapban.

Forrás: Ifo (<http://www.cesifo-group.de>)

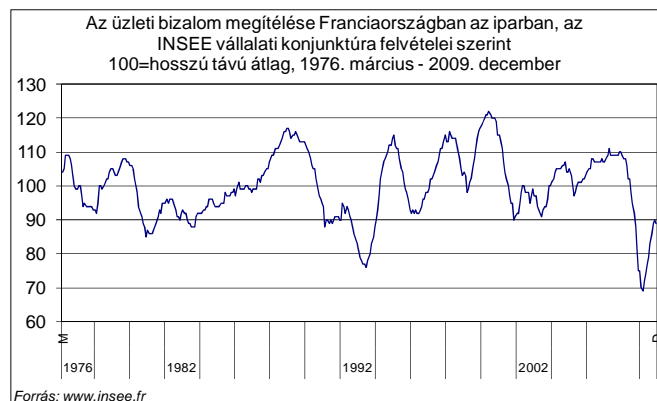
A francia statisztikai hivatal (INSEE) felmérése alapján a decemberben megkérdezett vállalatvezetők véleménye újfent a francia ipari konjunktúra stabilizálódását jelzi.

Az INSEE üzleti bizalmi indexének értéke továbbra is az októberben és novemberben tapasztalt, hosszú távú átlagos értékéhez képest alacsony szinten maradt. A gazdasági fordulópontot jelző mutató még mindig a negatív zónában van, tehát kedvezőtlen konjunkturális helyzetet jelez.

Az ipari vállalatok vezetőinek az elmúlt időszak kibocsátásra vonatkozó véleményét tükröző mutató emelkedett és már igen közel van hosszú távú átlagos értékéhez. A késztermék-készletek volumene a vállalatvezetők megítélése szerint továbbra is jóval hosszú távú átlagos szintje alatt maradt. A megkérdezettek változatlanul úgy látják, hogy hazai megrendeléseik csak igen kis mértékben bővültek, a külföldi megrendelések szintje pedig észrevehetően csökkent decemberben.

A vállalatvezetők egyéni üzletmenetre vonatkozó prognózisa pesszimistább, mint novemberben, ennél fogva a következő hónapokban enyhe lassulásra számítanak. Az általános kilátásokat jellemző index – mely a válaszadók általános ipari aktivitásra vonatkozó véleményét tükrözi – szintén romlott, de hosszú távú átlagos értéke közelében maradt.

Forrás: INSEE (<http://www.insee.fr>)

*Publikáció esetén kérjük, hogy elemzésünkre az
alábbiak szerint hivatkozzon:
MKIK GVI: Gazdasági Havi Tájékoztató,
2009 / december, Budapest,
2009-12-21*